

Felvidéki Híradó.

P O L I T I K A I H E T I L A P

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "
Egyes szám ára 20 fillér.	

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, a hirdetési és előfizetési pénzek a kiadóhivatalra cizmeve Turócszentmártonra küldendők.

Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint. — Lapunk számára hirdetéseket — eredeti árakban, a minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad. Nyíltér soronként 40 fillér.

A változott politikai helyzet és a nemzetiségi vidékek magyarsága.

1905. március 8.

(F.) Kétségtelen, hogy az utolsó választások olyan változott politikai helyzetet teremtettek, amellyel számolni kell.

Nemesak kormányválságot idézett elő az ellenzék váratlan győzelme, de olyan rendszer-változást is, mely — meglehet — egészen új alapokra fogja helyezni a politikai életet.

Ez a nagy rendszerváltozás azonban a nemzetiségi vidékek magyarságára nézve, mely mindenféle pártpolitikai jeltülemekkel, csupán a magyarság ügyét képviseli és védelmezi a nemzetiségi mozgólódások ellenében, korántsem jelent akkora rázkódást, mint a mekkorát az ország részeiben jelenthet.

Vegtelenül károsnak és veszedelmesnek tartanók, ha ez másképpen lenne. Ott, ahol a magyarság a magyar állameszme és a magyar nemzet ellenségeivel áll szemben, ott nincs különbség sem politikai pártok, sem rendszerek, sőt még aközött sem, vajjon 67-es, vagy nem 67-es alapon boldogul-e az ország — ott csak a magyarság ügyét kell tekinteni és annak érdekében kell az uralkodó rendszer alapján tovább dolgozni, ameddig az a rendszer magyar, mint ahogy, hál' istennek, más nem is lehet.

Mert nem az a lényeges p. o. Turócsban vagy Liptóban etc., hogy szabadulni képviselőt, vagy függetlenségit választanak-e, hanem ki zárólag csupán az, hogy magyar képviselőt válasszanak, nem pedig nemzetiségit, kinek már nemzetiségi alapon való fellépése alkotmányunkba ütköző visszaélés.

Ippen ezért kell, hangozzék ez bár talán frívalan a pártpolitikusok füllében, mindig az uralkodó rendszerhez simulnia a nemzetiségi vidékek magyarságának egyrészt, mert annak hatalmi tekintélyében található csak megfelelő támogatást a magyar ügy számára, másrészt, mert csak az tarthatja távol e kényes pontoktól a politikai pártharcokat, melyekből nem-

zetiségi vidéken csupán a nemzetiségeknek lehetne hasznuk a magyarság rovására.

Ezt mindenkor belátták a magyar pártok s a független ellenzék sohasem igyekezett a multban nemzetiségi vidéken tért foglalni a kormányárt rovására s még az imént lezajlott életre-halálra menő választási harc alatt is csak egy román kerületben követték el a pártok azt a hibát, hogy a magyarságot megosztva, a nemzetiségi jelölteket segítették akaratlanul is győzelemre.

A magyarság ügye és a nemzetiségekkel szemben folytatott politika pártpolitikán felül álló valami s ezért egyenesen a magyar ügy ellen vétene, aki a politikai változások következtében akár elkedvetlenedéssel, akár rosszul értelmezett következetességből, szerte az ország nemzetiségek lakta periferiáin, a magyarság szigetein és védváltáin odahagyta öröklőmésait, vagy merő ellenzékieskedésből az új helyzettel szemben, megosztaná a magyarság amugy is gyér sorait.

Különbén is ezuttal a nagy politikai változás az erősebb nemzeti érvenyesülmi törekvés jegyében történt és ámbár ma még beláthatlanok a szokatlan helyzet következményei, ha nem nezzük pesszimizmussal a dolgok folyását, a függetlenségi s általában az ellenzék meglegő győzelme megis csak mindenképen a nemzeti öntudat örvendetes erőpróbájának tekinthető.

Ennek az erős nemzeti öntudatnak felébredése pedig csakis kedvező lehet a magyarság ügyére nézve abban a küzdelemben, melyet a periferiákra folytatni kénytelen.

Ez a küzdelem tehát nem fog lankadni a változott viszonyok mellett sem, sőt az átalakulás átmeneti döczenésének sem szabad beállania, mert ugy az új rendszernek, mint a nemzetiségi vidékek nemzeti misszióra hivatott derek magyarságának be kell látnia, hogy a veszélyezettett végvidékeken minden pártpolitikai feltülemkeldeve, csakis a magyar ügy érdekét szabad tekinteni.

Az osztrák-magyar hadsereg egysége ezim alatt („egy öreg katona hadügyi politikai elmélkedése“) egy 20 oldalra terjedő füzet jelent meg, mely figyelemre méltó adatokat sorol föl amellet, hogy a mai hadsereg szervezete semmi irányban sem bolygattassék meg. Maga a füzet írja elismeri ugyan, hogy senkisé, de legkevésbé a józan belátással bíró katona becsüli alá a nemzet büszke ünörzetében rejlő erőt és értéket, hanem ellenkezőleg, ezt az erőt és értéket teljes mértékben számba veszi és értékesíteni igyekszik a hadsereg, vagyis az azzal elváhatlanul összetört hazafias érdekek és czélok szolgálatában. Azt mondja ugyan, hogy az az egység, mely ma az osztrák-magyar hadsereget jellemzi, azonban megszűnnék, amint az egységes szolgálati és vezényleti nyelv megbolygatnánk. Hivatkozik Deák Ferenczre meg gróf Andrassy Gyulára, akik a kiegyezés megalkotásával a hadsereg egységét is megalkották és azt oly tőrnek tekintették mindenkor, amelyet megzavarni nem szabad. Mindenesetre megfontolásra méltó a füzetnek az a része, amelyben Ausztria-Magyarország stratégiai helyzetéből kizártnak tartja a külön hadsereget. Napoleon, Nagy Frigyes példáiából azt a tanúságot meríti, hogy egységes szervezet nélkül hagseregek sikerrel egyült nem működhetnek. A füzet nagy ellenítében áll a most többségben lévő pártok hangulatával, de azért jól teszik, ha ezt is elolvassák és megszivelleik, mert amit a füzet mond, azt komolyan és higgadtan, minden rekrimínázó nélkül mondja.

Válasz a „Nár. Nov.“-nak.

A „Nár. Nov.“ egyik előző számában a következő közleményt olvastuk:

„Egységény körlet“. Turócsvármegye törvényhozásága legutóbb tartott gyűlésében határozatilag kímőnta tehát a vármegyei alapoknak három zsidó pénzintézetbe való beleteketését; katolikus szövetkezetekbe a megyei alapítókat nem helyezik el.

Vajjon azok az urak megfontolták-e, mit határoznak el?

Tudják-e vajjon, milyen gondolatokra kell jönniök a törzsi keresztényeknek?

Vajjon nem látják-e, hogy az efféle eljárás kell, hogy egyszerre kapacitóján benntünket, hogy egyszeriben megokosodunk?

Turócsmegyében 11 pénzintézet van. Hatról mindenkinek van tudomása, hogy keresztény kezekben van, ötről, hogy zsidókéban van.

A vármegyei alapokról tudjuk, hogy döntő több-

TÁRGA.

A bál kórtana.

(A tisztí fővois jelentéséből kibővítve.)

Mi a bál? Gerinzeletlen elősí. Bacillus, mely egyaránt diszik — bár különböző elnevezések alatt — hidegben és melegben, mely ellen sem Pasteur, sem Koch ezeitig szerumot fel nem talál. Gyógyíthatatlan, de sohasem halálos betegségek.

Diagnóza igen egyszerű. Teljes kifőldését, néha már hettekek, állandó lázas állapot előí meg, melynek hatású egyének és nemek szírii különböző. A család-apáknál nagymértő ingerikénységi hajlamot, buskonorságot, sőt sok esetben, fokozói epimóntés okoz. A leányos családnyaknál fokozói a képző tehetőséget s a kiházastási hajlam erőt vesz a betegben. A fiatal hlyeknél és uraknál tartós kedélyfelmúndást terem, mely végül, a vértök összhangzó emelgetésében, elérí legmagasabb fokát.

A betegségek, főleg krízis idején, ritkán jelennek meg egyaránt. Rendes kísérője az ugynevezett Fáraó, vagy cigányláz, mely mindkét nemnél egyaránt fellép s a szíve gyakorlót erős nyomás által, a vérkeringést nagyban fokozza. Jelenléte különféle nyílván. Egyik beteg tagolatlán, sokszor igen erőteljes tekiatásokban tör ki, miközben méltó végtagjaival a levegőben ertéketlen gesztusokat vég. A női nem — főleg a fiatalabbja — dülledt szemeket mereszt, a poetika liezenza ábrándosnak nevez.

Igen gyakori komplikáció az ugynevezett Noe betegségek, mely felledezőjétől vette nevét, ki a betegséggel, Ararat hegyi laboratoriumában, maga is gyakran

kisérletozt. Legtöbbyiro csak a férfinemnél jelentkezik s itt néha igen sürten. A beteg — a víz kivételével — kiolthatatlan vágyat érez a folyékony anyagok iránt. Molón önti magába az italok egész tengerét, miközben az örültek egész sorozatán gázol keresztül. Végül tökéletesen kimerül, tartós önkivüli állapotba jut s ilyenkor különös előszeretettel kívánkozik az asztal alá.

A betegségek, a krízis után, igen gyors lefolyású, de utókövetkezményekben gazdag. Alomosság, lovorség, fülzúgás, gyomorégés, rekedtség a leggyakorlót. Ritkább, de legveszedelmesebb, az ugynevezett „házasulási düll“, melyet Lombroso szeliden szerelnek meg. Ez ilyen ember tökéletesen elveszett. A nő jelezés hatása alá került, akaratörő teljesen meggyöngyült s a Hymen-féle betegség csakhanar egész erővel kötő rája.

A bál bacillusának jelenléte legújálmalmasabban a zsebek táján érezhető, hol a bugyolárisszövetekben gyors sorvadást és ellaposodást okoz. Ezen sorvadási proecesszusnak rendes következménye a tartós „váltó-láz“, melyet a beteg néha évekig is megnyög.

A hátsó végtagoknak betegség közben történt ritmikus mozgatasából, egyes kutató elmék, egész rendszereket alkottak. Dr. Souper, a jólakottak mozdulatait figyele meg s foglalta rendszerbe. A típusosziert lassu, majd meg gyorsabb tempójú mozgás közben a férfi-betegben kitor a kiabálási mánia s a Fáraó-láz egész lényét hatalmába keríti. Lázás állapotában szegénységi fogadalmat tesz s értékpapírjait gyors egymásutánban deponálja a primásról elnevezett szövetkezet elnökénel.

Mig a Souper-féle mozdulatok rendszeren a sziv gyorsabb vagy lassabb működésével vannak szoros összfüggésben, addig a Dr. Boston és a Walker-féle csuszászerrel mozdulatok rugóját az agyrendszerben kell

keresniük. Azért ez kevésbé is veszélyes. A melan-kolikus művelik előszeretettel. Végzetes kimenetelt csak az esetben lehet, ha a férfnál teljes erővel fellép a Noe-féle betegség. Ekkor gyakran megcsik, hogy a mozgó párok nem függőleges, hanem vízszintes irányban érintkeznek a fenesere mázolt padolattal.

Jellemző sajátága a betegségeknek, hogy csak a legritkább esetekben lép meg egyeseket, hanem rendszeren egész tömegeket infelizál. Csak Dávid királyról tudjuk a szintársból, hogy kitor rajta a kóros állapot, miközben sajátosság bakgrúszakot produkált. Salamon király udvarát, Sába királynéjának látogatása alkalmával, már teljesen hatalmába kerítette o nyavalya.

A betegségek történetéről egyébként nagyon keveset tudunk. Mai formájában először Franciaországban lépett fel körülbelül a XII. században, honnét feltartóztatatlán nyomult Kelet felé. A XV. században már a betegségek két főszályát különböztették meg. Az ugynevezett burkol, vagy álarozos bál, mely különösen Mediesi Katalin udvarában dühöngött s a bál kommunist, mely okkortáj már Európaszerte ismert vala.

Napjainkban a fajoknak ma se szeri, se száma s azok alakjáról, elnevezéséről köteteket lehetne összeírni.

A betegségek kórtánát így nagy általánosságban megismertetvén, engedje meg a tisztelt közönség, hogy átértemek a betegségeknek vármegyéjén területén lefolyó körülményeire.

A farsang elején, mely időszak a betegség fellépésének és terjedésének legjobban kedvez, csak előzártn jelenkeztek a betegség tünetei. A családapát közt általános volt az örím a közegészség ezen állapota felett, csak a mamák és a loányzók leiket opoztette a sötét

ségük keresztény befizetésekből keletkeztek, sőt egy részük tulajdonjoggal egyeseket illet s foglaltat, miután az alapoknál e része csak ideiglenesen van a megye igazgatásában.

És a megyei bizottság az alapok befizetését mégis és kizárólagosan a zsidóknál határozza el!
Vajon nem szándékos kihívás-e ez?
Vajon azok az irányadó megyeyelvi férfiak értenek erejével ki akarják erőszakolni Turócmezőgyében az antiszemitizmussal? Ha igen, hát utóvégre megértenék őket. Tán nyílni kezd a szemük: látják, mint foglaltat el a kihalás*) az általunk fölállított ezellőzölgényről, mint van a kihalagnak Zsolnán mástélezer, Rózsáhegyen több mint kétezer Embere a gyárakban, mint vette át a kihalag az árvevényei vászonkereskedés egy részét s így szépsécskén elfoglalni kezdi az országot, kezdve a „Kárpátoktól“.

Nos, ha a tekintetes vármegye, látván ezt a veszedelem, köztve akarja föllívni a közönséget, hogy szegelljén ellen a kihalagnak, úgy tiszteljük az intencióját, sőt biztosítjuk, hogy azt el is éri. Am, ha a tekintetes vármegye így csak ugyanazon barázdán halad, melyen a kihalag kantára és ostora tüz s üllögeli? Vajon ez esetben nem kelle nekünk, a Szém szolgálataiba nem szegődőtöknek, egyesülnünk? Vajon nem kelle nekünk minden aprótekinteteket elhagynunk, melyek minket olykor szétválasztanak s váltóvete munkálkodunk a rossznak eltávolításán?

Különb a kár hasznal jár. Ki tudja, mire jó vármegyénknek eme határozata! Ismét eszünkbe jutott, mit mond magáról Mephistopheles Faustnak a kérdésre, aki: -

„Ein Teil von jener Kraft,
Die stets das Böse will und stets das Gute schafft“.

Eddig a N. N. közlemény. Válaszuk pedig ez:
Sokszor mondtuk s most is mondjuk, hogy mi felekezeti pénzintézeteket nem ismerünk s amennyiben ilyenek, keresztény pénzintézetek a tót tulzók szervezetek, mi ezt a munkájukat mindenkörn elítéljük, kárhoztattuk, mert mi a vallásnak ilyenét való üzleti profanálását gonosz és káros ténykedésnek ítéljük. Az uszortár, ha zsidó, ha keresztény, ha egyes ember, ha pénzintézet tizi, földízi, pusztítani, kineveltetni kiirtani kell, de nem a vallás profanizálásával, hanem a büntető törvény paragrafusával. E szerint mi Turócmezőgyében sem ismerünk keresztény és zsidó pénzintézeteket. De igenis ismerünk tót és nemtőt, hazafiatlan és hazafiat, magyarálló és magyarbarát, politizáló és tisztán üzleti dolgokkal foglalkozó pénzintézeteket. A nemzetiségi pénzintézetekről szintén már sokszor mondtuk el véleményünket, amely szerint pénzintézetek a politikához semmi köze sinesen. Takarékpénztáraknak, népbankoknak, segélyegyletsületeknek s mindennemű más című pénzintézeteknek csak egy céljuk lehet: a részvénytőke, a megtakarított betétek mérsékelt gyűmlésösztetése és mérsékelt kamat mellett kölcsönnyújtás. A „Tátra-bank“ ot sem szervezték 1885-ben kereszténynek és tónak, hanem egyes szervezetek felsőmagyarországi banknak s megalapításában magyar főúrasnak is részvettek, a pénztük most is ott van abban az 1903-ban kimutatott 800,000 korona részvénytőkében és 222,813-63 korona tartalék stb. alaphan. - Idők folytán azonban a pánszlavizmus és a vele karöltve járó antiszemitizmus ámszövésével a tót tulzók keresztény tót intézetet

* Kihalag = tükos zsidó-szövetéség Oroszországban, mely bítorsoraokra egy pénz, mint más büntető eszközök által nagy hatalmat gyakorol.

bánat a helyzet förtelmes javulása miatt. Ép ezért betegterjesztő konzorzióink alakultak, melyek élen legszébb asszonyaink s legtevékenyebb fiatalnőink állottak, kik a betegség bacillusait szétlördolván, oly mérvben inficiáltak a közönséget, hogy annak széles és előkelő rétegén a kór első tünetei csakhamar mutatkoztak.

A betegség terjesztésében hallatlan rekordot ért el a jótékony négyelet, ami egyébként annak tudható be — hogy férfaink és fiatalnőink szvesen keresztüli gazolnak bármily akadályokon, szívesen nyakukba vesznek egy kis „váltó“-lázat is, a jótékony egyesület tagjainak egy pillantásáért, egy mosolyáért, főleg mikor tudják, hogy bugyellársnak ellaposodása árán sok nyomorú embertársaink szenvedéseit enyhítik. Így születte meg a f. hó 4-én megtartott négyeleti bál. A siker orszárlására első sorban az egyesület elnökét, J. J. Ferenczén sz. Bathányi Mária grófnőt illeti, ki az ő végtelen szeretetreméltóságával az egyesület céljainak megnyerte mindenki szívét. Másodszorban az egyesület titkárá, dr. Láng Ernőt s végten kedvességét néjét kell kiemelnünk, kik táradhatatlan buzgólkodtak az ekt sikerén.

Hálatalnok volnának, ha megfedekezének még Keviczay Istváné, az egyesület alelnökének, továbbá Fischer Arminé, az egyesület pénztárosának ügybuzgó közreműködéséről.

A megye természetén a napos Fáró-láz valóságban dühöngött. Itt-ott a Noe-féle betegség tünetei is jelentek. Ezer szerencse még, hogy sokaknál e betegség utolsó stádiuma be nem következett.

Elmúlt ez a szerencsés — bár, sajnos, minden nehezebb utókövetemények nélkül — leszámítva egy-ekét változást, melyet azonban e szép este emlékért bárki is szívesen és békétérrel szenved.

csináltak a „Tátra“-ból és a bracekok, rodákok s másminen rőcei növendéktők elhelyező intézetévé tették, az utóbbi képviselő s egyéb választásoknál pedig nyíltan foglaltak a „Tátra“ vezető emberei és tisztviselői állást a nemzetiségi jölleket mellett, sőt ők voltak a főkorte-seik és a magával is tetelten Paulinyi-Tóth Vilmos bankigazgatót még föl is léptették a felső járásban. Ily körülmények között különös nembánomságnak, mulasztásnak tartottuk, hogy Turócmezőgyében az ő hivatalos pénzeit ebben a magyarfárral pénzintézetben helyezi el és segíti ahhoz, hogy jövedelme gyarapodjék, most pedig csak annyit mondhatunk, hogy kár volt eddig is várni a megyének azzal a határozattal, amelyet a „Tátra“ az ő politikai ténykedésével már évek óta provokált.

Végül még csak egyet. Ha vállvetett munkáról van a szó, hát mi erre — noha bennünk valami különös filozofizmus sohasem bántott és most sem bánt, — mégis csak inkább a zsidókkal vállalkozunk, mint a tót tulzókkal. Mert ha igaz is, hogy a zsidó s zsebéből szerez gondoskodni, hát az is igaz, hogy hazafiatlan, magyarfárral ténykedésre sohasem vetemedik, míg ellenben az ultratót atyafiak a zsebéből is gondoskodnak, a magyar nemzetet is öcsérolják.

Mi is német cíztátmal fejezzük be választunkat: Das ist der Fluch der bösen Tat ...

A trencsényi Titán Laczik.

Már idéztünk egyetmást az új trencsényi ellenzék lapból, a „Trencsényi Lapok“-ból s a véleményünket is elmondottuk erről a furor hungaricusról. Persze ezt korántsem abban a reményben tettük, hogy új lapjárunk most hánghemből fog majd beszélni s elmondani vélt és való igazságait, mert hisz tudjuk, hogy nálunk Magyarországon — tájdon — meggyőző érvek helyett a guny, a gorombaság, a gyanúsítás, a vádaskodás szolgálak sokszor fegyverekkel, amely harcmodor pedig sem nem férfias, sem nem nemes, sem nem célszerű.

A politikai ellenfél nem ellenség, akit minden áron meg kell semmisíteni. De még az ellenségről is azt mondta a pogány japán Mikadó, kisebbségben végezni kell ugyan vele, ha bennünket megátad, de még ekkor sem szabad megfélekednünk arról, hogy az ellenségben is szeretni tartozunk embertársunkat.

A trencsényi Titán Laczik, akik pedig mind a két kerületben, ahol jölletet állítottak, kisebbségben maradtak, győzelmi mámorukban még mindig úgy viselkednek, mintha legalább is egy mongol Khánnak a hadseregét győzték volna le s felejtik, hogy akire ma kigyót-békat kiáltoznak, azok még tegnap legjobb pajtásaink voltak s úgy kellene, hogy holnap megint azok legyenek, mert bizony mondjuk, bünt, nagy bünt követtünk el, ha a politika harcain közben ádáz ellensége lesz a magyar a magyarnak.

A „Trencsényi Lapok“ így végezi egyik vezércikkét:

„A szabadelvűség ezégre alatt e megyében (t. i. Trencsénymegyében) is a meggyőződés csak árucikk volt, melyet adtak-vettek. Az elv, a független gondolkodás, rongy, melyet félreagunk. Az ellenzékesség jogozim a lekenyerezetésre, — vagy fekély, melyet ki kell pusztítani.

Eddig és no tovább.

Gyökerestől fog kitépni e megyéből is az a rendszer, mely most, a nemzeti istentétel korában, ahelyett, hogy vezekelne bűneirért, pófészkedve még érezetien akarja a fonyadt kezéből kihulló hatalmi ostort“.

Óh, ismerjük ezt a Titán Laczist-stílust, hogy ismerünk! Valamikor Verhovay Gyula is így írt „Függetlenség“ cz. lapjában. E stílus, e logika szerint csak az ellenzéken van elv, meggyőződés, tiszta erkölcs, — aki más politikai pártban van, az mind konkrét lesó, haszontalan lümpellér. Bánják is a Verhovayak, hogy Deák Ferencz, gr. Andrássy Gyula, Szilágyi Deszö stb. stb. is a szabadelvű pártból tartoztak!

Hát abszolút erkölcs egyik részen sincsen, jö uraim! Verhovay Gyulát, a nagy erkölcspredikátort elszámolatlan csángópénzek tüntették el mindenkörre nemcsak a politikai, hanem a társadalmi fórumról is s aminet bizonyos és kétségtelen, hogy sok, igen sok derék, jöllemes és tisztelretméló ember van az ellenzéken, éppoly bizonyos és kétségtelen, hogy az u. n. szabadelvű pártban is voltak és vannak Trencsénymegyében is eleget, akik — elv és független gondolkodás dolgában nem szorultak a Titán Laczik letekjére, — tanácsára, amely utóbbiaknak egyébként sohasem volt igazi megszűk, hogy a korrupciójával, a nepotizmussal s más egyéb erkölcsi fekélyekkel, melyeket most amugy általánosságban hangoztatnak, illetékes helyen: a törvényhatóság

gyűlésén előhozakodni. Mert hisz ami erkölcsi dudva mutatkozott, azt épp az az ember sietett könyörület nélkül gyökerestől kitépni, akinek távozását most a Titán Laczik oly türelmetlenül lesik és várják. Vagy nem így volna? Tessék akár csak egy pozitív esetet is megnevezni, amikor Osztroulezky főispán a korrupcióját, a nepotizmus híve és palástolója gyanánt mutatkozott.

Hát mi innen a szomszédoknál másképp is igazi világtitásban látjuk a trencsényi dolgokat. Mi azt látjuk, hogy egy arra temert félúrnak a főispáni székből való távozását nem azért várják és lesik oly molón bizonyos körökben, mivel távozásával együtt egy romlott, egy magát lejárt rendszer szűnik meg, hanem azért, hogy a „fonya“-t kezéből kihulló hatalmi ostort“ más ember vehesse a kezébe, sőt már egy nevet is hallunk rebesgetni, amelynek viselője jó földöniti hírbén áll, eo ipso a főispáni székre való.

Egyébként ebben a mai fördulott világban semmi sem lehetetlen! A bukott képviselőjelöltnek rekompenciáját várnak s 164 honatyának lefoglalták a képviselői fizetését.

Osztroulezky Gézának mint egyszerű gazdálkodó embernek is van műből megélnie, a főispáni fizetésé jó lesz másnak ... Ezt ugyan nem írják ki az újságban, de egy kevés logikával ezt is ki lehet onnan olvasni. S ennek természetesen „az elvek harca“ a neve; ez az a „lovagias harcmodor“, melyet emelt fővel, büszkén követnek a trencsényi Titán Laczik a „bukott rendszer“ vergődő, vezekelni nem akaró, pófészkedő hívei ellen.

A tüdővész.

E lapok hasábján az elmúlt léten egy ezikkely jelent meg, amely eléggé nem diésérthő módon érvel amellet, hogy a mindinkább növekvő tüdővész gyógyítására és megakadályozására haladéktalanul a csekélyes tereire kell lépni.

Az öngyilkossággal egyenlő volna, ha ily nagy bajokon, — mely sorainkat ritkítja és kérlelhetetlenül pusztít, — csak könnyedén, felteltesen átsiklanánk.

Olyan hibákért, amiknek egyesek az elkövetői, nem szenvedhet az egész emberiség. Az életért folytatott heroikus küzdelemben nem mindnére terjed ki az a nagy gyűlelem, amely az ilyen bajokat gyógyítani képes. Mintha volnának olyan jelek azok is, amelyek mellett e kérdés eltűnhet!

Az ipari és mezői munkásság egészségügyi viszonyainak általános reformálásával lehet a tüdővésznek elejét venni, mely azonban teljes gazdasági és állami átalakulást igényel. Mert tény, hogy az ipari munkások között fordul elő a legelőbb tuberkulózis megbetegedés. Ezzel szemben áll az, hogy erőteljes társadalmi mozgalommal már most is elérhetünk oly eredményeket, amelyek a mostani gazdasági viszonyok mellett is nagy mértékben javítanak a közegészségügyi állapotokat.

Magáról a tüdővészről és az ezzel sokszor együtt járó légzési betegségekről már sok eszt mindenfelé, e téren újat mondani alig lehet. A népet felvilágosítani és népszert orvosi előadások keretében kitanítani a tüdővész terjedésének megakadályozására — tudósnek és némi érdemnyel járónak látszik. Azonban ily módszerrel csak csekély mértékben és ideig-óráig orvosolhatjuk a bajt. Ott, ahol a rendszerben van a hiba, egyes emberek elismerése méltó cselekedetoi nem sokat érnek.

A gyári munkás, akinek van szabadsága éhen halni az utcán — ha kell, fonyadni a gyár bűz levegőjében, mint a virágnak, mely nem kap éltető levegőt és nem jut napsgárhoz, — nem sok idője marad az egészség ápolására. A gyárak óriási, füstölő kényéni mintha a bent dolgozók életérejelelnék ki. A gépek zakatolása mintha a dolgozó munkások elhagyatottságáról beszélne...

Amig alacsony, sötét, dohos helyiségekben 10—12 éves gyermekeket naponta 14—16 órán át kapzi emberek a tanítás ürügye alatt dolgoztatnak, — addig mindenféle népszert orvosi előadás s kitanítás hiába való! Mert a többnyire egészségtelen, tulzsfutó munkahelyek a melegégyai a tüdővésznek.

Igaz, Magyarországon a kormány — a törvény rendelkezéseinek megfelelően — létesítéi iparfelügyeleti intézményeket. Ezek azonban csak egyoldalúan működnek, mert a 20 munkánál kevesebbet foglalkoztató ipari telepeket nem látogatják, ott nem teljesítik a munkások részére szükséges egészségügyi intézkedések ellenőrzését.

A törvény keretén belül kellene szabályozni azt, hogy a gyenge, tüdővész hajlammal bíró, fejletlen gyermekeket ne lehessen alkalmazni tanoncokul olyan

iparágnak, amelyek a tüdővész keletkezését természetesen előmozdítják.

A mióta a munkások hatalmas szervezkedéssel és elismerésre méltó munkával fokozatosan kivívták maguknak rövidebb ideig tartó munkaidőt, azóta — a statisztika szól az igazság mellett — a tüdővészben megbetegedettek száma alaposan csökkent.

Nem szólnak ezuttal arról, hogy az ingyenes állami gyógykezeléssel mekkora haladást érünk el a szociális baj orvoslásán, csak arra szorítunk, hogy a míg e nagy állami és gazdasági átalakulás ideje elérkezik, a társadalmak kell e bajon segíteni azáltal is, hogy az ipari munkásokat a könnyebb megélhetésért vivandó harczaikban erkölcsileg támogatassa, mert a rövidebb munkaidő és jobb táplálkozás mellett a megbetegedések gyérülnek. A művelt nyugati államokban törvény állapítja meg a munkaidő maximumát. De tagadhatatlan, hogy ott jobbak is az egészségügyi viszonyok, mint nálunk.

Az a mozzanat, amely az utóbbi időben keletkezett és amely a tüdőbetegek részére építőden szanatóriumok létesítésén fáradozik, elismerést érdemel. De ha a bajokat csirájában nem orvosoljuk, a szanatóriumok csak megállóhelyek lesznek az élet és a halál közötti keserves uton. A szanatóriumok arra hívatják, hogy a gyógyíthatatlan tüdőbetegek számára menedékkül szolgáljanak.

Tegyük félre minden hamis frázist, mely a „jótékony” díszes köznéphez van borkulva!

Urak! A jelszavakból elég!

Cselekedeteket követelünk a szenvedő emberiség nevében!!
Wolff Hugó.

HIREINK.

— **Március 15-ike Turóczban.** A szabadság hajnalának nagy napját Turóczvármegyében is mindenütt meg fogják ünnepelni. Rész fog venni ebben az ünnepelésben az ifjúság is, amely részére a hazafias szellemű intézetekben iskolai ünnepélyek rendeztetek. *Turóczszentmártonban* a Magyar Kaszinó, eddigi tradíciójához híven, ez évben is társasvacsorával egybekötött ünnepséget rendez a Magyar Kaszinó termeiben, az ünnepi beszédet dr. Lax Adolf fogja mondani, — *Zsivóvárban* a Magyar Olvasókör rendezi az ünnepséget szintén társasvacsorával kapcsolatban. Itt az ünnepi beszéd elmondására Janovák Károlyt kérték föl. — *A turecki magyar olvasó és társaskör* az Ifjúsági Egyesület közreműködésével ez évi március 15-ikét eddigi szokás szerint a *hoválennekéval felvonással* megünnepeli és ezen hazafias ünnepélyre a közelben lakó honfitársakat ez uton meghívja. — *A ruttkai daloskör* az 1848. évi márciusi események emlékére f. évi március 15-án a vasuti állomás értermében tüzecsal egybekötött hazafias ünnepélyt rendez. Az ünnepi beszédet Nemes Barna tartja. — *A szucsányi olvasó és társaskör* szintén rendez ünnepséget és közcsovárt, melyen Dr. Haaz fogja az ünnepi beszédet elmondani. — *Trencsénymegyében.* Egy népiotzaga végrehajtó bizottság felhívást intézett Trencsénymegye hazafias közönségéhez, hogy tömegesen részt vegyen abban a nagyarányú nemzeti ünnepben, amelyet a „Trencseni Dalegylet” közreműködésével március 15-én este Trencsén városában rendeznek. Zsolnári örökön vonatol indítanak evégből. Kosztolán d. u. 1/4 órával a honvédek sírját koszorúzza meg a kivonalt közönség. Este bankett és táncmulatság lesz. „Sztáhnig meg e napon a partikularizmus, — ugymond a felhívás — nem ünnepelünk együtt és egyszerre”. Mi meg azt tesszük hozzá, hogy nemcsak e szent napon, hanem mindenkor és mindenütt szólnék meg közöttünk magyarok között az átkos visszavonás s ha majd e napon „minden magyar hazafi, bármely páron kintlőn is” ott jelen meg Csák Máté vára alatt s vig polarhász és lelkes felkészültségek mellett ünnepli meg márciusi üdsát, tegyen egyuttal fogadalmat arra, hogy magyar testvérét szeretni fogja mindenkoron, akkor is, ha az vele egy politikai nézetben nincsen. Mert hazafihatlank, küzd-hetünk mi ám gyűlöléssel nélkül is. — *Liptóban.* Liptószentmiklósról írja levelezőnk: Hazafias közönségünk az idén a rendesen nagyobb szabású ünnepélyt fog rendezni március 15-én. Három hazafias egyesület egyestül e napon, hogy a szabadság ünnepét megünnepelje. E három egyesület: A Magyar Társalgó Kör, a Kereskedelmi Kör és a Magyar Dalegylet. Az ünnep első része, mely ünnepi beszédből, szavatalából és énekből fog állani, a város legnagyobb termében, a Fekete Sasban lesz, az ünnepély második része, t. i. a bankett a Kereskedelmi Kör nagytérmeben fog megtartatni. A bankett után tánc lesz.

— **Dr. Radnai Farkas.** Ó Felsőeg a király megengedte, hogy a budapesti egyetemen a szepőlton fogantatás ötvenéves fordulója alkalmából Radnai Farkas besztercebányai püspök istizetelbeli hittudományidoktorrá avatassék és neki a hittudományi doktori oklevél kiadogatassék. Ezen ritka és magas kitüntetés alkalmából számonsan üdvözölték a már is nagy népszerűségnek örvendő főpászort. Ezekhez csatlakozunk mi is.

— **Személyi hír.** Ifj. Justh György főispán a mult hetén Budapestben töltötte és onnan pénteken este érkezott vissza székhelyére. — **Báró Réay Simon,** a szucsányi

kerület országos képviselője több napon át gyöngékedett, most azonban már teljesen felgyógyult. Ugy tudjuk, hogy báró Réay Simon a jövő hó folyamán megátogatja kerületét, hogy választóival személyesen érintkezhessek.

— **Igazgatótanácsülés.** A znióvárjai állami tanítóképző intézet igazgatótanácsa f. évi március hó 16-án délelőtt az intézet helyiségében Znióvárjaljn ülést tart, amelyen a növendékek jövő évi segélyezésének mérve fog megállapitani.

— **Hivatalos látogatás.** Dr. Schack Béla felső kereskedelmi iskolai kir. főigazgató f. hó 8-án megátogatja a turóczszentmártoni állami felső kereskedelmi iskolát, amelyet a lepdélásbén rendben talált és a tapasztaltak fölül teljes elismerésbék adott kifejezést. Dr. Schack Béla főigazgató, aki az alsókubini felső kereskedelmi iskola látogatása után jött Turóczszentmártonba, ide kísérte az egész tanári testület, akik a turóczszentmártoniakkal egyestül, közös vacsorán ünnepeleik közszeretetének örvendő vezérüket, Dr. Schack főigazgatót.

— **A nögyélet táncostestélye,** amelyről tulajdonképp mári tárcának emlékezik meg, anyagilag is fényesen sikerült. Helyszülke miatt most csak annyit közlünk, hogy a 933 kor. 20 fill. bevétellel szemben 225 kor. 58 fill. kiadás merült föl és így a tiszta jövedelem 707 korona 62 fillér.

— **Választási mozgalmak Körmezében** a legészleesebb modern folynak, dacára annak, hogy még ma sem teljesen bizonyos, hogy Lukács László a gyórimandátumot megtartva, a körmezébenyáíóllomlona. A függetlenségi párt hívei erősen kitartanak *Pozotka* Ferencz tanár mellett, dacára annak, hogy Lukács Lászlónak győri ellenfele, Hilbert ügyvéd is járt Körmezébenyán megválasztásra érlelökben. Szemere Miklós érdekében is folyik az agitálás és mint hírlik, ez a párt növekedésben van. Az akciózt *Matiz* közgyűző és *Virág* Béla budapesti újságíró vezetik. A a tervek azonban, hogy a Lövészegységet révén segítők elő Szemere győzelmét, nem sikerült, mert Szemere még tagjai sorába sem vette be az egyesület az alapszabályok bizonyos rendelkezéseire hivatkozva és így nem is lehet módjában a Lövészegységet felvirágoztatni. Partbéli embeireit azonban ez nem hozta zavarba, egyet gondoltak és új Lövészegységet alakítottak. Szemere érdekében járt Körmezébenyán Iics Ölon budapesti ügyvéd is, aki szintén tárgyalat a válasszatkól. A *néppárt* részéről első ízben kombinációba velt *Zneskal* Zoltán, látva a zavart, többé nem is mutata magát. Most Budapestről Dr. *Késsy* ügyvédet engedték a néppárt jelöltjéül. A Bányf.tele *újpárt*nak is van jelöltje, Tutek kolozsvári ügyvéd, aki szintén gyűjtje válasszatkól. A zavar tehát megvan. És ez elhuzdhatik még egy héttig!

— **Balassa Bálint** hmvál ötletesebb iránt immár országos mozgalom indult meg. Turóczvármegye hazafias közönsége, *Reboly* Vladimir tanár kezdeményezésére, egyike volt az elsőnek, akik ezen kegyelesez cél megvalósításához hozzájárultak. Az ünnepes temetőköltséget a budapesti irodalmi társaságok biztosították, ugyan, azonban a befolyó adományokat mégis elfogadják, mert azokból a költő emlékélt megörökítő alapítványt állapítanak létesíteni.

— **A nögyélet sorsjátékán** az egyik főnyereményt az 517. számú sorsjegy nyerte. E nyeremény mindközideig ki nem váltatva, — a nögyélet élönkésge felhívja a sorsjegy tulajdonosát, hogy e nyereménytárgy átvétele végett, 8 nap alatt Keviczky Istvánné egyleti alelnöknél jelentkezzenek.

— **Halálozások.** Paulovics József besztercebányai székesegyházi cs. kanonok, kiérdemelt kerületi esperes és szucsányi plébános, f. évi március hó 5-én este 8 órakor, életének 72-dik és áldozásának 46-ik évében hosszas betegség után elhunyt. A holdogult teljes 38 éven át volt szucsányi plébános. Évelelt ezeltől tevékeny részt vett a vármegye közéletében, tagja volt a megyei törvényhatóságának, a közigazgatási bizottságának, a znióvárjai állami tanítóképző intézet igazgatótanácsának stb. Majd betegeskedni kezdett és magába zárkózott, visszavonult a nyilvános szerepléstől és csak papi hivatalának élt. Utolsó szereplése az volt, amikor a választások ideje alatt a község nevében tüdőözölte báró Réay Simon. Temetése f. hó 7-én délelőtt ment végebe Szucsányban, amelyen megjelent az egész község, a megyei róm. kath. pápás, valamint a ruttkaiak küldöttsége. A gyászjelentést a törözi főesperesség pápásaga adta ki. Nyugodjék békével. — A tót nemzetiségű pártot nagy veszteség érte *Francisci* János halálával. Francisci nyilvános szereplése abban az időben élt fénykorát, amely a magyarság gyásznapjainak nevezhető. A szabadságharc leveretése után líptól főispán lett és maradt az alkotmányos élet beállgja. Tevékeny szerepe volt mindben, ami a tótok életében számottevő volt. Így élnoke volt a *Tót Matcaizán*, élnoke a volt a nagy-tercei tót gimnázium bizottságának, élnoke a turóczszentmártoni tót könyvnyomda és kiadóhivatalnak, szerkesztője a „Pesti-budinschik Vedomosti”-nak stb. A tót nemzetiségű törekek vezetésében élelt sikereit *Turóczszentmárton* és *Mosoz* községek díszpolgárokká válasszatkól. Ugyancsak elismerésre találtak szavakkal érdemeit az orosz czár részéről is, aki a Szent-Anna renddel tüntette ki. Az utóbbi években nagyon elgyengült. Teljesen visszavonult és évi 3600 korona főispáni nyugdíjából élt. Haláláról a tót nemzetiségű párt nevében Mudrony Pál adott ki gyászjelentést. A 83 éves öreg ur különben sokat szenvedett és válassgós megváltás nyert rokonára e f. hó 7-én bekövetkezett halála. A halálhírra a Donra arzonnal kinttettek a gyászlobogót. Temetése este tíz órák délután 3 órakor ment vége. A halottas

háznál Jánoska György líptószentmiklósi lelkes, a temetőben pedig Mudrony Pál tartott gyászbeszédet.

— **Jelmestélyi Znióvárjaljn.** Turóczvármegye intelligenciájának egy része Znióvárjaljn buszított el Karneval herczeg vidámsággal teli, fényes évadjától, a tarsangtól. S a buszusz teljesen méltó volt egy csőrös sapkás herczeg urhoz, mint kitartó és lelkes párt-hívelelt. A jelmestek nagy száma s állandó jökdéje, a toalettk ügyes, szellemes összeválogatása és eleganciája egyik legfényesebb s legsikeresebb mulatsággá avatták a znióit, mely fesztelenségével a vidámsággal átalánosan kedves és kellemes hatást keltett. Este 9 órakor már zsúfolásig megtelt nemcsak a táncterem, de a mellékhelyiségek is, úgy, hogy mire a jelmestek felvonulása megkezdődött, a szépen és csinosan felkészített terem alig volt képes befogadni a nagy számu közönséget. A vidám, színes és érdekes képet nyújtó felvonulást négyes követeztek, melynek 6-ik figurájánál megtörtént a demaskírozás, mely meglepetésével csak fokozta az általános jó hangulatot. Szakadatlan tánc követeztek ezután, mely a széles jökdéje is vidámság jövdéje a reggeli órákig tartott. Jelen voltak: Bitner Gizella (magyar leány), Feiner Elza (bolgár leány), Gerő Virgíne (fantaisie), Gerő Margit (tavasz), Hyros Ilona (spanyol cigányleány), Keviczky Zoltán (hólabda), Labát József (magyar menyecske), Láng Ernőné (olasz), Moyzes Miklós (bolgár), dr. Messinger Mór (japán), Petyók Paula (erdői tündér), Rásztöczy Ilona (szorb), Somogyi Gezáné (japán), Schönházi Viktor (6-német), Szmecina Helén (párieti), Szilber Mariska (holya), Tatiár Emilia (pipacs), Urmszky Aranka (éj), Ulrich Margit (spanyol). Az urak között: Bertsch Ottó (Wallenstein), Dugovics Titus (Kuroki generális), Fazekas István (óriás), Gerő Virgí (néger), Keviczky Nándor (bókázó), Kirchmayer Gyöz (csillagász), dr. Messinger Mór (mohácsi), Mezei József (örök), Milich Hubert (törpe gigerli), Moyzes Miklós (bolgár), Olejnyk Sándor (óriásno), Párvy Endro (trubadur), Szilber Gyula (csőrös eskümo), Szarka Lajos (német diák), Schweitz Feri (bányász), Teglássy Gábor (tengerész), Wagner Artur (Carneval). A résztvevők sorában lártak: Justh Ferencz születteit Batthyány Mária grófnő, Kontsek Györgyéné, Justh Anná, Kontsek Annát, Klimó Vilmosné, Klimó Ellát, Tílesch Károlyné, Hudak Endréné, Zvada Antalné, dr. Korausch Mátysné stb. A fellépítésekért ez uton fejezi ki a rendezőség hálás köszönetét. Felhívteket: Ifj. Justh György és Justh Ferencz 10—10 koronát; Dr. Balázs Hugo 4 koronát; Eder Ferencz, Hudák Endre, Janovák Károly, Klimó Vilmosné, Tílesch Károly, Krees Gyula és Párvy Endro 2—2 koronát; Babusek Ede, Jakab Jenő, Keviczky Nándor, Matukovich Lajos, Matukovich Mátys és dr. Messinger Mór 1—1 koronát.

— **Wiaslos Arnold** volt ruttkai, majd zsolnai vasuti hivatalnok gyilkossága ügyében még a mult év november havában hozott ítéletet a trencseni kir. törvényszék. Ez az ügy most újabb tárgyalás alá került Michel János kérévény folytán, aki azt bizonyítja, hogy őt csak tévedésből v. indították ki bíróságra az esküdték, mert rá semmit sem lehetett bebizonyítani csak testvére, Károlyra. Jogászörökben most érdekel v. k. ez az újabb tárgyalás, mely a jövő hónap folyamán fog megtartatni Trencsénben.

— **Táncostély Ruttkán.** A ruttkai izraelita Nögyelet f. évi március hó 21-én Ruttkán a Wachsbergerszálló nagytermében tombolvalet egybekötött jötkönyezel táncostélyt rendez. Kezdetre este fél kelenkor. Személyjegye 2 kor. Csaldajjegye 3 kor.

— **Kivándorlás.** Az Amerika-felé irányuló kivándorlás az utóbbi hetekben ismét nagyobb mérveket öltött. Hogy pedig abban bizonyos rendszer van, hogy ezt a tömegesebb kivándorlást egy kéz intézi, annak fényes bizonyítéka már magában az a körülmény, hogy a kivándorlók bizonyos napokon egy meghatározott vonatot használnak. Turóczból nagyobb részben Brémán át teszi meg az utat és az este Ruttkára felhaladó személyvonatot használják. Jól tudjuk, hogy a hatóság kezok tekintetben meg van kötte ezen mozzalomal szemben. Mindazonáltal mégis kívánatosnak látnék annak kaphatatlanság, hogy vármegyémben kinek a kezében van leteve a kivándorlásnak intézése. Az előző és a mult héti folyamán is egész vonatra való kivándorló indult Amerikába. Teljesen indokolt tehát gazdálkának aggodlona, akik a kuszóben levő tavaszi munkák elvégzésétől már most rettegnek, mert nem áll megfelelő munkakerületek közöttük.

— **Sztáhnéző tót lap.** A „Povázke Noviny”, melyet *Hrusovszky* Igor vágújheleli bankhivatalnok szerkeszt, egyelőre nem jelenik meg. Hogy mi indította a szerkesztőt ezen lépésre, nem tudjuk. Reméljük, hogy jobb érzése, mely megrtette vele, hogy a lap szellemével csak kára lehet a tót népek, magának pedig csak nyugalmas tartózkodást biztosítat — Vázott.

— **Kivándorlási ügyök.** A beltügyminiszter egyik utóbbi rendeletével köztudomásra jutatta, hogy az Arva-megye területére alkalmazott *Fregor* Lók, továbbá a Turócz-megye területére alkalmazott *Bock* Gyula kivándorlási ügynöktől a meghatalmazás megvonását. Ellenben *Duchabam* Sándor zsolnai kereskedő részére, *Arva-Turócz* és *Trencsénvármegye* területére kivándorlási szerződések megkötésére engedélyt adott.

— **Új lapkladó.** Böhm Albert, aki lapunk kiadóhivatalában volt alkalmazva, majd Ruttkán nyomdát szerzett és a „Ruttkai Hírlap”-ot szerkesztette, mely azonban rövid élet után kiment, tudvalegylet *Rózsahagy* költözött át, ahol szintén nyomdát rendezett be és megalapította a „Rózsahagy Hírlap”-ot, amelyet szerkesztett. A szerkesztőségben már hónapok előtt beállott a válság. Most meg arról értesültünk, hogy

Böhm Albert ismeretlen helyre távozott és a lap kiadását Gerő Henrik vette át.

— **Stur-féle ösztöndíj tét diákok részére.** Stur Cecilia, tét származása nő, néhány évvel ezelőtt nagy alapítványt tett Bécsben a magyarországi szegény diákok segélyezésére. Az örökösök annak idején ezt a végrendeletet megtámadták ugyan, de az alapítvány azért mégis megmaradt és jelenleg ideiglenesen a prágai esch takarékpénztárban van elhelyezve. Ezen alapítvány kamatából most 4, egyenként 200 koronás ösztöndíj lesz elosztandó. Ezeket f. évi március hó végéig lehet beadni a folyamódványokat dr. Dérer Jánoshoz malackai lakoshoz. Mellettek kell a kérvényekhez 1. Szegénységi bizonyítványt, 2. Iskolai bizonyítványt, 3. *Végül valamely ismert tét nemzetiiségén ajánlatot.* Ez az utóbbi pont eléggé megmagyarázza az alap célzatát és azt is sejteti, hogy az ösztöndíjak kiosztásánál ez az utolsó pont dönti el a kérdést.

— **Járváhtalan.** Lozos Hubert szilőzai származása egyén, ki a stubnyai járásban elkövetett többszöri esaslásért és lopásért 4 hónapot töltött a zniói fogházban s aki csak alig két hete nyerte vissza szabadságát — ugy látszik — igazi típusa a járváhtalan szedőlegyeknek. Nevezett jómáradt ugyanis e rövid két hét alatt újból egész sorozatát követte el a furlangosabbal furlangosabb esaslásokkal. Megnyerte medorával s ügyességével annyira megnyerte a közönség bizalmát, hogy többek között úr. Polónyiné, znióváraljai kereskedő, reabizta 100 kilo kávéjának Pribóczról való hazaszállítását. Lozos kiváltotta a kávé, de Turóczenzmártonba el is adta s nagy lompolás után Liptóba utazott, ahol mint hírlék, annyira félre tudta vezetni a közönséget, hogy még vadászatok is rendezettek. Végre is rájötték turpisságára s a kibocsátott körözések alapján letartóztatták.

— **A fák tisztogatásának ideje előkezelt.** Az 1894 : XII. t. cz. 50. §-ának rendelkezésehez kepest a birtokosok, hériők kötelesek a bőségeikben, majorjában, gyümölcsösökben, kertjeikben lévő fakat és bokrokat a tavasz beállta előtt kártékony hernyóktól, hernyótészektől, lepketojásoktól megtisztítani s az össze-gyűjtött hernyókat, fészkeket és petéket elégetni. A törvény eme rendelkezését március 20-ig kell teljesíteni s megjegyezzük itt, hogy a kesedelmzők ellen a hatóság a kihágási eljárást köteles megindítani s a mulasztók a hivatalból fogatanostandó tisztogatások költségein kívül egész koronáj terjedelmű pénzbüntetetésben marasztaltatnak. Még nagyobb büntetés azonban, ami a mulasztókat éri, az a kár, amit az el nem pusztított kárkéony rovarok követnek el majd gyümölcsösökben a nyár folyamán.

— **Tömeges mozgásállat az államnak.** Makfalva Géza földművelésügyi államtitkár, Szerban Janos kir. jószágigazgató kiseretében e napokban meglátogatta Mautliner Ötön es. s kir. udvari magkeserűdeseknek Budapest, Rottenbiller-u. 33. sz. alatt levő központi telepét és az állam részére nagyobb megrendelést tett a lóhere és luczerna magból. Ez alkalommal nagy érdeklődéssel megtekintette az egész telepet, hol most a tavasz idején 140 főből álló személyzet bonyolítja le a mag szétküllésének nagy munkáját.

— **Minden háztartásban, városban és falun áldásos,** ha kéznél van egy egy üveggel a Schmidthauer-féle Igmándi keserűvízből, mert szükség esetén egy fél pohárral használva, gyorsan és alkalosan elaltítja a gyomor és belekbel a csiraját számtalan komoly betegségek s ezzel elejét veszi a baj további fejlődésének a szervezetben. Az igmándi keserűvíz neucsak mint gyomor-, bél- és vértisztító alkalmaszható a legjobb sikerrel, de kitűnő étvágyt is hoz. — Hogy az Igmándi vízből aránylag már kis adag oly hatálatos, ide pedig könnyen bevehető, lágy és sima, érdekes magyarázatot abban leli, hogy annak hatékony alkotrészei a természet öleiben évezredek óta az ugynevezett összeszerési folyamatnak vannak alapvető, hasonlatképpen mint a kőszén a föld gyomrában nemel régibb, annál érettebb, jobb és értékesebb, s csak az így napfényre került teljesen érett állapotban levő természetes. asványvíz bir azon esodálóatos gyögyörövel, mely az Igmándi keserűvíznek oly becses és jellemző tulajdonsága, s a melyet sem műveleg utánozni, sem pedig egyáltalán pótolni nem lehet.

Felélés szerkesztő BEREZCZY GYULA. — Főmunkatárs BANFI JÁNOS.

Visontai szőlőtelepnek saját termésű hegyi borai következő fajokban eladó:

- 1. Igen kellemes zamatu sillerbor literje 40 fillér
 - 2. Finom visontai vörös literje 48 " "
 - 3. Kitűnő Rising literje 48 " "
- a gyöngyösi vasutállomáshoz szállítva.
A legkisebb megrendelés egy hektoliter.
A bor értékének 1/3 része előre beküldendő.

A Visontai Szőlőtelep Részv. társ. székhelye: Gyöngyös.

Schmidthauer-féle Igmándi

csemegekereskedésében. — Főszétküllés a forrástulajdonos Schmidthauer Lajos gyógyszerészéknél Komáromban. — Nagy üveg 50 fillér, kis üveg ára 30 fillér. — Az egyedüli természetes keserűvíz, mely kis üvegben is kapható.

→ Védjegy: „Horgony” ←

**A Liniment Capsici comp.
a Horgony-Pain-Expeller**

pótolja

egy régióknak bizonyított hárszer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szorok bizonyított közönséges, észnál és meghülés-eknél belsőleoképben használva.

Fiziológia. Szilny hamisítványok miatt bevéssárlások óvatossá legyünk és csak olyan üvegeket használjunk el, a mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter gyógyszeredő alátölti doboza van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 kor. és ugyazóval minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest. Richter gyógyszerárza az „Arany oroszlán”, Prágában, Ellis b. utca 6. neu. Mindennapi szétküllés.

Toperczer Sándor gyógyszerárban Turóczenzmártonban és Schönach Viktor gyógyszerárban Znióváralján.

**Jónak, a Jobb.
az ellensége.**

Tényleg a legjobb az eddig használtakban levő szappan, szódá, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruhamek mosására, a **Schicht** által újonnan feltalált

mosó kivonatot,

„Asszonydícséret”

védjegyvel,
a ruha beosztására.

Előnyök:

1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkenti.
2. Fáradságot a negyedrre.
3. A szoda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebb is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alatt jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósa folytán olcsóbb, minden más mosásérnél.

Nélküözhetetlenül válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszerű kísérlet után.

— Mindenütt kapható. —

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs”

Jeggyel
legjobb, legkiadósa és emellegve legelőcsőbb szappan.
Minden káros alkotórésztől mentes.

..... Mindenütt kapható!

Bovásárlásnál különben arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” nével és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai szétküllődő.

Ajánlok: **Thomasliiszt mütrágyát, spódiu- és ásványiszuperfoszfátot,** továbbá lóhere-, luczerna-földke és rétkere fejtrágyának való és kitűnő hatású **gipsztrágyát.** Kívánatra használati utasításokkal és vegyi elemzési bizonyítékkal szolgálok. — A vetés idejének beálltával vetésre alkalmas **léncsét, babot,** államiag ölmázró, túróczmegeyi termésű **Löwy Mór** g a b o n a - kereskedő-árpat, zabot, rozso, búkkönyt, borsót, valódi stockeraui **léncsét, babot,** államiag ölmázró, túróczmegeyi termésű **Löwy Mór** g a b o n a - kereskedő-lóhere- és luczernamagot. Valódi rigai len- és bolhómagot **jutányos napi árakon.**

Arverési hirdetmény.

Körmöczbánya szab. kir. és főbányaváros tanácsa részéről a városi képviselőtestület 1904. évi 111. sz. a. hozott közgyűlési határozata alapján közhírré tétetik, miszerint a felsőbb hatóság jóváhagyás fentartásával nyilvános írásbeli versenytárgyalás után a stubnyai A) ömszortály 24 és 28 tag 11., 14., 15. osztágaiban 1905. évtől kezdődő négy éven át nyerhető luokkéreg a tövön eladatik.

Az ajánlati tárgyalás **1905. évi március hó 20-án reggeli 10 órakor** Körmöczbányán, a városház üléstermében fog megtartatni. Az írásbeli lepecsételt és 300 kor. értékű büntéppénzzel ellátott ajánlatok pedig, melyekben a felajánlott vételár számokban és betűkkel külön kiírandó és kiemelendő, hogy az ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti, legkésőbb **f. é. március hó 20-ig d. e. 9 óráig** a polgármesteri hivatalhoz mulhatlanul beküldendő.

A kikéltási ár mellmagasságban kéreggel mért törzs darabszám után 29 em-ig husz (20) fillér, 30 em. és azon felüli vastagságnál hatvan (60) fillér.

Az árverési és szerződési feltételek a városi irodában, nemkülönben a stubnyai és tureseki erdőgondnokságnál megtekinthető.

Pót, feltételes, hiányosan kiállított vagy felszerelt és általában oly ajánlatok, melyek az árverési vagy szerződési feltételeknek meg nem felelnek, továbbá oly ajánlatok, melyek távirati uton, vagy melyek nem a kifizött határidőre érkeztek be, vagy melyekhez az előírt bántépnéz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban nem esatlatott, figyelembe nem vétetnek, el nem fogadhatók és visszavettetni fognak.

Kelt Körmöczbányán, a városi tanácsnál, 1905. évi február hó 28-án.

A polgármester helyett:
Backmann,
tanácsnok.

UJ!

Cook & Johnson

amerikai szabadalm. tyukszórt-gyűrűi.

A legjobb és legbiztosabb, kitűnő hatású és azonnal fájdalomcsillapító. — Magyarország-Ausztria összes gyógyártaiban kapható. 1 drb borítékban 20 f., 6 drb dobozban 1 korona. Postaköltség 20 f.

Magyarország főraktára: **Török József gyógyszerárta** Budapest, VI., Király-utca 12. sz. — Magyar-Osztrák monarchia főrakt.: **Zum Samariter gyógyárta** Gráz.